

**ОСТРОЗЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул. Східна, 82, м. Острог, Рівненська обл., 35800. тел./факс (03654) 2-35-58, (03654) 2-34-39,
e-mail: info@ost.rv.court.gov.ua, web: <https://ost.rv.court.gov.ua>, код ЄДРПОУ 26406248

02.03.2021 № 1.1.-29/9 /2021

Голові Вищої ради правосуддя
Овсієнку Андрію Анатолійовичу
e-zapyt@hcj.gov.ua

Голові Ради суддів України
Монічу Богдану Сильвестровичу
davidenko@court.gov.ua

Т.в.о. Голови Державної судової
адміністрації України
Гізатуліній Людмилі Василівні
gizatulina@court.gov.ua

ЗВЕРНЕННЯ

**Острозького районного суду Рівненської області
щодо неналежного рівня оплати праці працівників апарату суду**

Збори суддів за участі всіх працівників апарату Острозького районного суду Рівненської області звертаються до Вас з приводу критичного недофінансування судів та вжиття невідкладних заходів з врегулювання ситуації, що склалась внаслідок неналежного рівня оплати праці працівників апарату суду у 2020 році.

Статтею 124 Конституції України встановлено, що правосуддя в Україні здійснюють виключно суди.

Згідно із ст. 130 Конституції України, держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Нормами ст. 155 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» регламентовано, що організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, а правовий статус працівників апарату суду визначається Законом України «Про державну службу» з урахуванням особливостей, визначених ЗУ «Про судоустрій і статус суддів».

Працівники апарату суду – є його складовою та, завдяки виконанню ними своїх службових обов'язків, судами здійснюється правосуддя.

Впродовж останніх років відбувається системне зменшення рівня заробітних плат працівників апаратів судів за рахунок зменшення посадових окладів та коефіцієнтів, за якими визначається їх розмір, що опосередковано

свідчить про посягання на незалежність судової гілки влади, зокрема, порушено:

1) ч. 1 ст. 50 ЗУ «Про державну службу», щодо забезпечення державою достатнього рівня оплати праці державних службовців для професійного виконання посадових обов'язків, заохочення їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи;

2) ч. 4 ст. 150 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів», щодо розміру мінімального посадового окладу у розмірі, встановленому законодавством про державну службу. Наразі, державні службовці судів підкатегорій В2 та В3 мають найменші посадові оклади серед всіх державних органів – 4394 грн. та 4440 грн., замість 4540 грн. та 4670 грн. відповідно до ПКМУ № 15 від 18.01.2017 із змінами внесеними ПКМУ № 15 від 13.01.2021 р.), тобто менше ніж встановлено Законом;

3) ч. 6 ст. 150 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» визначення коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя затверджується КМУ за поданням Державної судової адміністрації України, однак ДСА України досі не подало проект постанови схеми посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів на 2021 рік;

4) ч. 3 ст. 51 ЗУ «Про державну службу» мінімальний розмір посадового окладу у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення, не може бути менше двох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом. Наразі, для підкатегорій В3 та В2 посадові оклади встановлено нижче мінімального розміру – 4394 грн. та 4440 грн., відповідно;

5) ч. 7 ст. 52 ЗУ «Про державну службу» щодо відсутності фонду преміювання державного органу, який встановлюється у розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік;

6) ч. 5 ст. 50 ЗУ «Про державну службу» скорочення бюджетних асигнувань не може бути підставою для зменшення посадових окладів та надбавок до них;

7) ст. 7 ЗУ «Про Державний бюджет України на 2021 рік», щодо запровадження нової розрахункової величини, а саме прожиткового мінімуму для «працездатних осіб, який застосовується для визначення посадових окладів працівникам інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами: з 1 січня - 2102 гривні», а також ст. 26 щодо застосування у 2021 році для всіх категорій працівників державних органів розмірів та умов оплати праці, що діяли на 1 вересня 2020 року;

9) ст. 22 Конституції України щодо:

- зменшення розміру посадового окладу у зв'язку з виключенням на підставі Закону від 10.12.2015 № 889-VIII абзацу 2 ч. 1 ст. 147 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 № 2453-VI у редакції Закону від 12.02.2015 № 192-VIII та чинній до 1 травня 2016 року, а саме: «розмір посадового окладу працівника апарату суду, посада якого віднесена до

шостої категорії посад державних службовців, установлюється в розмірі 30 відсотків посадового окладу судді місцевого суду. Посадові оклади працівників апарату суду, посади яких віднесені до кожної наступної категорії посад державних службовців, установлюються з коефіцієнтом 1,3 пропорційно посадовим окладам працівників апарату суду, посади яких віднесені до попередньої категорії посад державних службовців». Тож, найнижчий посадовий оклад працівника місцевого суду в 2016 році складав 4134 грн., однак після набрання чинності ЗУ «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII, посадовий оклад для такого працівника було зменшено майже у два з половиною рази для 9 групи оплати праці з 4134 грн. до 1723 грн. згідно Постанови КМУ від 6 квітня 2016 р. № 292;

- щодо внесення змін до абзацу 2 ч. 3 ст. 51 ЗУ «Про державну службу» 2015 р. в редакції від 10.12.2015 р. було встановлено, що мінімальний розмір посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення, не може бути менше двох розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом. Однак ця норма зазнала змін відповідно до ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 6 грудня 2016 року № 1774, згідно з якими: «мінімальний розмір посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення, не може бути менше двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року»;

- **неодноразові зменшення коефіцієнтів посадових окладів**, встановлених Постановою КМУ № 358 від 24.05.2017 із змінами відповідно до постанов КМУ № 24 від 25.01.2018 р., № 102 від 06.02.2019 р., № 72 від 12.02.2020 р.:

для підкатегорії В 3 (до 2020 р. 9 група оплата праці) встановлено найменший посадовий оклад на рівні 2 ПМ та його коефіцієнт дорівнював в 2018 році - 1 (2643 грн.), в 2019 році - 1 (3524 грн.), в 2020 році - 1 (з 01.01.2020 р. - 4204 грн., з 01.07.2020 р. - 4394 грн., з 01.12.2020 р. - 4540 грн.), в 2021 році - 0,96 (4394 грн.);

для підкатегорії В 2 (до 2020 р. 8 група оплата праці) в 2018 році коефіцієнт - 1,32 (3500 грн.), в 2019 році - 1,08 (3810 грн.), в 2020 році - 1,01 (з 01.01.2020 р. - 4250 грн., з 01.07.2020 р. - 4440 грн., з 01.12.2020 р. - 4585 грн.), в 2021 році - 0,97 (4440 грн.);

для підкатегорії В 1 (до 2020 р. 7 група оплата праці) в 2018 році коефіцієнт 1,55 (4100 грн.), в 2019 році - 1,39 (4900 грн.), в 2020 році - 1,26 (з 01.01.2020 р. - 5300 грн., з 01.07.2020 р. - 5540 грн., з 01.12.2020 р. - 5720 грн.), у 2021 році - 1,22 (5540 грн.), і т.д.,

при цьому МЗП у 2018 році - 3723 грн., у 2019 році - 4173 грн., у 2020 році - з 01.01.2020 р. - 4723 грн., з 01.09.2020 р. - 5000 грн., з 01.01.2021 р. - 6000 грн.

Натомість, тією ж постановою (із змінами та доповненнями) коефіцієнти високопосадовців категорії А неодноразово збільшувались, що призвело до збільшення їх посадових окладів, для деяких посад майже вдвічі.

Конституція визначає, що навіть в умовах воєнного та надзвичайного стану робота судів не може бути припинена, тобто не може бути обмежено конституційне право людини на судовий захист. В умовах пандемії, викликаною гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, жоден суд не припинив відправлення правосуддя. Суди проводились судові засідання за участю учасників провадження, під час яких працівники судів та судді контактували із великою кількістю громадян. Враховуючи, що вірус має інкубаційний період, достеменних відомостей щодо стану здоров'я відвідувачів суду та самих працівників апаратів немає.

Станом на 02 березня 2021 року у місцевих, апеляційних судах, інших органах та установах системи правосуддя з початку карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, підтверджено 4375 випадків захворюваності. У 7 працівників судів зафіксовані повторні випадки зараження на COVID-19. Внаслідок захворюваності на гостру респіраторну хворобу COVID-19 у судовій системі померло 4 особи. Зокрема, в Острозькому районному суді переважає більшість працівників суду вже перехворіли коронавірусною хворобою. Так, на початку листопада 2020 року в наслідок вищезазначеного захворювання втратили працездатність та перебували на лікуванні 10 працівників суду одночасно.

Проте на колективні звернення працівників апаратів судів щодо внесення змін до Постанови КМУ № 375 від 29.04.2020 р. у частині доповнення працівниками апаратів судів переліку осіб, які забезпечують життєдіяльність населення та внаслідок виконання своїх обов'язків мають безпосередній контакт з населенням, заступником міністра фінансів України Романом Єрмоличевим було відмовлено (лист від 14.01.2021 р. № 08040-11/Ко- 58/67) у зв'язку з тим, що працівники апаратів судів нібито безпосередньо не контактують із особами, хворими на COVID-19.

В 2016 році під час «відв'язки» посадових окладів державних службовців судів від окладів суддів місцевих судів, як було передбачено ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 № 2453-VI у редакції Закону від 12.02.2015 № 192-VIII, а фактично при зменшенні посадових окладів, ДСА України листом від 13.07.2016 № 12-5013/16 надало роз'яснення, що з моменту переходу на нові умови оплати праці до державних службовців можуть застосовуватися норми абзаців сьомого та восьмого пункту 14 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 889, згідно з якими керівники державної служби мають право у разі зменшення, у зв'язку з установленням нових умов оплати праці, розміру заробітної плати виплачувати в межах видатків, передбачених на оплату праці, різницю між заробітною платою, визначеною за попередніми умовами оплати праці, та розміром заробітної плати, встановленим за новими умовами оплати праці та протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом у межах економії фонду оплати праці мають право встановлювати державним службовцям додаткові стимулюючі виплати відповідно до Положення про застосування

стимулюючих виплат, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Законом від 19.09.2019 № 117-ІХ було встановлено, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2021 року. Також, відповідно до Умов оплати праці працівників патронатних служб у державних органах, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1112 та пункту 15 Положення про помічника судді, затвердженого Рішенням Ради суддів України від 18 травня 2019 року № 21, для помічників суддів встановлюються надбавка за інтенсивність праці та надбавка за виконання особливо важливої роботи – до 100 відсотків посадового окладу.

Якщо протягом 2016 – 2019 років встановлювались стимулюючі виплати, які здебільшого посилювали нерівномірний та несистематичний характер, проте дозволяли підтримувати середній рівень заробітної плати на конкурентному рівні, то у 2020-2021 роках для державних службовців судів та помічників суддів здійснюються лише обов'язкові виплати, а саме за посадовий оклад, надбавку за вислугу років, у разі її наявності, а для державних службовців це надбавку ранг. Тобто заробітна плата більшості співробітників судів, які відносяться до категорії В, є нижчою мінімальною заробітної плати у зв'язку із чим працівники отримують доплату до її рівня. Жодних надбавок, доплат та премій не виплачується, хоча відповідно до ч. 7 ст. 52 ЗУ «Про державну службу» має бути фонд преміювання державного органу у розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік та економії фонду оплати праці, а також мають встановлюватись додаткові стимулюючі виплати.

Натомість рівень заробітних плат в апаратах ДСА України та її територіальних управліннях, Службі судової охорони, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Національній школі суддів України, має значно вищий рівень і не лише за рахунок значно вищих посадових окладів, а також за рахунок значних надбавок, що сягають від 100% і більше % до посадового окладу, тобто недостатність фінансування судової гілки влади залишає свій негативний відбиток лише на заробітних платах працівників апаратів судів, що призвело до масових звільнень у перших інстанціях судів.

Згідно із оприлюдненою 24 лютого 2021 року Міністерством фінансів інформацією на своєму офіційному сайті даних про видатки на оплату праці по судах та інших органах в системі ДСА у 2021 році, затверджені видатки на оплату праці (КЕКВ 2110) на 19 працівників апарату Острозького районного суду Рівненської області складають всього 549400 грн., тобто середня заробітна плата працівників апарату суду на 2021 рік становить 2400 грн. на місяць.

За даними Міністерства фінансів, аналіз наданої ДСА інформації свідчить про наявність суттєвих прогалин у розподілі у 2021 році ресурсу між судами, іншими органами й установами системи правосуддя, а їх – 678. Тому, виникає питання, чому, коли держава в межах можливостей державного бюджету забезпечує фінансування судової системи, одні працівники судової системи отримують «голі» ставки, а інші суттєві надбавки та премії. Так в окремих судах виплати заробітної плати ледь

сягають пару тис. грн, в інших 20-30 тис. грн, а дехто отримує 30-50 тис. гривень. В одних місцевих судах середньомісячна заробітна плата працівників апаратів сягає розміру до 30 тис. грн, тоді як в інших місцевих судах не забезпечено навіть обов'язкових складників заробітної плати працівників (розмір середньомісячної заробітної плати становить до 5 – 6 тис. гривень).

Водночас, середньомісячну заробітну плату працівників апаратів усіх територіальних управлінь ДСА передбачено у розмірі від 23,8 до 30,6 тис. грн, працівників Служби судової охорони – 21,5 тис. грн, в апараті ДСА – 44,7 тис. грн, Вищої кваліфікаційної комісії суддів – 60,1 тис. грн, Національної школи суддів України – 54,1 тис. гривень.

Наслідком такого нерівномірного розподілу коштів державного бюджету стало те, що в січні 2021 року працівникам апарату Острозького районного суду Рівненської області була виплачена заробітна плата без стимулюючих виплат та премій, що включала в себе такі складові: оклад, надбавки за вислугу років та ранг в розмірі 65,6 %. Заборгованість по заробітній платі за січень 2021 року в розмірі 34,4 % була погашена на початку лютого 2021 року. А вже у лютому 2021 року працівникам апарату суду була виплачена заробітна плата в розмірі 27%. В грошовому еквіваленті державні службовці категорії «В» за лютий місяць 2021 року отримали від 650 до 750 грн. авансу за першу половину місяця і від 665 до 784 грн за місяць, помічники суддів 1200 грн. авансу і від 1280 до 1471 грн за місяць. Станом на 02 березня 2021 року, заборгованість по заробітній платі працівників апарату суду за лютий місяць 2021 року складає 73 %. (роздруківки по заробітній платі за лютий 2021 року додаються).

Судячи з опублікованих міністерством фінансів даних і даних щодо реальної виплати заробітної плати слідус, що кошти, в межах затверджених видатків на середньомісячну оплату праці, виділені на виплату заробітної плати у поточному місяці перекривають заборгованість за минулий місяць. Такими темпами за березень місяць 2021 року працівники апарату отримують ще меншу частину від заробітної плати або взагалі нічого не отримують, що може призвести до значної напруги у колективі та до масових звільнень працівників.

Відповідно до п. 2 ч. 3 ст. 148 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Державна судова адміністрація України здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів (крім Верховного суду та вищих спеціалізованих судів), діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони та Державної судової адміністрації України. Але, приймає рішення про перерозподіл бюджетних видатків за погодженням з Вищою радою правосуддя тільки між судами, а не іншими органами у системі правосуддя.

Міністерство фінансів України зайняло тверду і рішучу позицію щодо

вирішення питання додаткового фінансування судової гілки влади у 2021 році і вимагає спочатку справедливого перерозподілу ДСА як головним розпорядником коштів наявного ресурсу між судами та установами в системі правосуддя, а потім вже додаткового фінансування.

Отже, не має ніяких сподівань на швидке вирішення питання щодо збільшення фінансування судової гілки влади або справедливого перерозподілу видатків між судами та іншими органами у системі правосуддя у 2021 році, для забезпечення належного рівня оплати праці працівникам апарату суду, оскільки цьому має передувати ініціювання та внесення змін до діючого законодавства.

Здійснення правосуддя без організаційного забезпечення роботи суду, яке здійснює його апарат, тобто без виконання своїх посадових обов'язків працівниками апарату суду: спеціалістами канцелярії, секретарями судових засідань, судовими розпорядниками, помічниками суддів, керівником апарату суду та його заступником, є неможливим.

В питанні щодо оплати праці працівників апаратів судів потрібно враховувати вимоги професійної компетентності (наявність вищої освіти, вільного володіння державною мовою, знання законодавства); порядок призначення на посаду за умови проходження конкурсу; численні обов'язки державного службовця та помічника судді, передбачені посадовими інструкціями та положеннями, а також необхідність постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та удосконалювати організацію службової діяльності; обмеження передбачені ЗУ «Про державну службу» щодо заборони участі у страйках та політичної неунередженості; обмежень за ЗУ «Про запобігання корупції» та вимог фінансового контролю, заборони займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю, тобто єдиним джерелом доходу працівника апарату суду, який обіймає посаду державного службовця – є заробітна плата, яка складається з: посадового окладу, надбавки за вислугу років, надбавки за ранг державного службовця, премії (у разі встановлення), наявності відповідальності – кримінальної, дисциплінарної, матеріальної. Враховуючи, що більшість посад державної служби у судах складають працівники категорії В, посадові оклади яких встановлені на рівні, що є меншим ніж мінімальна заробітна плата, та за умовами сьогодення, зокрема, недостатнього фінансування судової гілки влади, що унеможливує встановлення стимулюючих доплат (премій, надбавок за інтенсивність, тощо), внаслідок чого висококваліфіковані кадри отримують заробітну плату на рівні плати за некваліфіковану працю, тому питання врегулювання оплати праці встановленням гідного посадового окладу є вкрай важливим, для недопущення маніпулювання з виплатами стимулюючих доплат та зменшенням окладів.

Оскільки державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, було б логічним питання оплати праці працівників системи правосуддя визначати спеціальним законом, як це було до 2016 року. Встановлення розміру посадового окладу працівників системи правосуддя на підставі спеціального закону не суперечитиме нормам чинного законодавства, оскільки такий підхід застосовується, зокрема до складових

заробітної плати та особливостей оплати праці, державних службовців центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, шляхом визначення Митним кодексом України та Податковим кодексом України (ч. 7 ст. 50 ЗУ «Про державну службу»).

Підсумовуючи вищевикладене, враховуючи системне зменшення рівня заробітних плат працівників апаратів судів (які є інструментом для здійснення правосуддя), за рахунок зменшення посадових окладів та коефіцієнтів, за якими визначається їх розмір, а також критичний стан з виплати заробітної плати працівникам апарату суду у 2021 році, просимо Вас:

1. Вжити невідкладних заходів для пошуку шляхів з врегулювання ситуації, що склалась внаслідок неналежного рівня оплати праці працівників апарату суду, які б забезпечили у 2021 році працівникам апарату суду оплату праці на рівні, не меншому як у 2019 році.

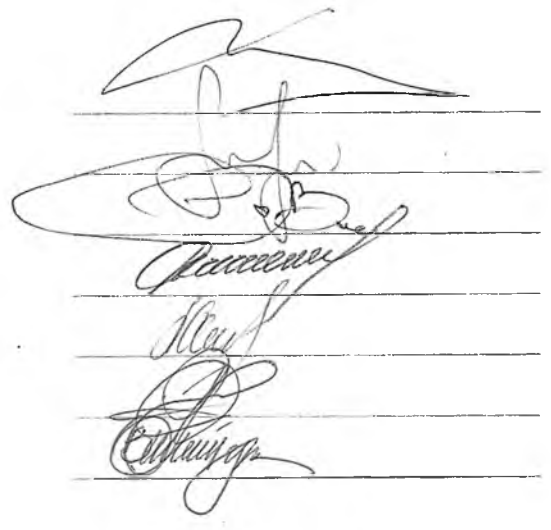
2. Ініціювати внесення змін до чинного законодавства щодо відновлення норми спеціального закону «Про судоустрій і статус суддів», відповідно до якої посадовий оклад працівника суду був встановлений у співвідношенні до посадового окладу судді місцевого суду, або встановити на законодавчому рівні (для недопущення зменшення, як це відбувається останні роки) гідний розмір посадового окладу, достатній для професійного виконання посадових обов'язків, який буде заохочувати до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи, а також відповідатиме кваліфікаційним вимогам, навантаженню, а також високому статусу працівника апарату суду.

Додатки: розрахункові листи по заробітній платі працівників апарату суду за лютий 2021 року.

02 березня 2021 року

Судді та працівники апарату Острозького районного суду Рівненської області

Голова суду Ветерчук А.О.
суддя Назарчук В.А.
суддя Баєвський Д.В.
Заступник судді Коваленко Н.М.
Заступник судді Коваленко О.М.
Заступник керівника апарату
Тол. спеціаліст з інф. технол. Обвізчук Ю.В.

Консультант суда Парфюко В.О.
Консультант суда Мельниченко Т.И.
Ст. секретар суда Новикова Н.В.
Секретар суда Богданчук П.В.
Секретар суда Симоненко Т.В.
Секретар суда Семислав А.В.
Секретар судов заседания Киндигин В.В.
Секретар суда Гизенко В.В.
Секретар суда Бойченко А.Т.
Назначен судья Драчук О.В.

